

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na cel poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 10. malega serpana 1868.

List 28.

Svetemu Mohoru,

slovenskemu blagovestniku.

Slovenski dol in gora,
O poj današnji dan
Čast svetega Mohora,
Ki bil je nam poslan —
Oznanovat resnice
Kraljestva Božjega,
Razdevat vse temnice
In zmote satana.

On našim bil očetom
Luč vere je prižgal;
Paganskim ni obetom,
Ne žuganju se vdal;
Za vero, čuj Slovenec!
Je kri, življenje dal,
Dosegel sebi venec,
In tebi ga priprav'l.

On v mestu Akvileji
Je viši bil pastir.
Ko oče naj mileji
Odpiral sreče vir;
Med ljudstvom pregoreče
Je širil sveti uk,
Se ne strašivši ječe,
Ne smerti polne muk.

Pri Bogu v svetli slavi,
Ki vsen lepôt je vzor,
Ovenčan na višavi,
Živí zdaj svet' Mohor;
Tam prosi še za véрни
Slovenski blagi rod,
Da v milosti nezmérni
Bi čul nad njim Gospod.

Slovenski dol in gora,
Slovenski rod — ta dan
Poj čast svet'ga Mohora,
Hvaležno v sercu vžgan.
O blagovestnik sveti!
Te prosimo na glas:
Spros' verno nam živeti,
Dospeti v rajski kras.

Radoslav.

Mladim deklicam!

Deklice! hočem vam zapeti
Od kuge in škodljivosti.
Želim nevaršni vas oteti,
Katero vam mladost proti.
V mladosti ste vse rade lepe,
In truplo silno lišpate;
Za pravo srečo pa ste slepe,
Zato je ne dosežete.

Ni kmetiška, ni gospodična,
Ni „purgarca“, tud ne gospá; —
Je hvaleželjna in sebična
In po obleki spačena.
Med katero ljudstvo se li štuli?
Planinska šoja ali pav?
Čaj, da ti revšnja pérje spuli:
Ti vsaki dober bo rokav.

Nektera se za srečno šteje,
Če le dopade vsm očém,
Slabost pa svojih ne preseje,
Ki modrim se merzé ljudém;
Tako pri berhki vsi lepoti,
Ki jo dobila od Boga.
Kar hitro zvéne na životi
In je od vsih zaveržena.

Nektera je ostudno lena;
Za snažnost druga ne skerbi;
Nektera modra le ko pena,
Ki se na vodi razcedí.
Marsiktera preveč besedljiva,
Spet druga preveč avšasta.
Lizunom, norcem dopadljiva,
In ni za modrega moža.

Nektera silo je gizdava,
Vsa pikra, premehkuževa,
Pri jedi, piji vsa zbirčava,
V obleki vsa razvajena.
Vsak modri se ji posmehuje,
Ker vidi vso nališpano,
Vsak pameten že odkimuje —
Zagledat' tako maškaro.

Mladenčice, le pamet, pamet!
Spodobno vse nosite se;
Je boljši pamet kakor žamet,
Poštenja kinč nad drugo vse.
Za žlahtnost serca si skerbite,
Ne dajte v zveze ne — roké;
Nedolžne vse se ohranite,
Ak čete srečne bit' žené. A. B. v Č.

**Klic k vesoljnemu cerkvenemu zboru,
ki se prične v praznik neomadežane
nega spočetja M. D., to je S. grud.
1869, v Rimu.**

V tem klicu je najprej povzeto in pokazano, da je bil Sin Božji na svet prišel in je svojo cerkev postavil, ktere naj višji poglavar je rimski papež, od Kristusa postavljen in z vso oblastjo in z vsemi pravicami obdaran, da naj pase ovce in jagnjeta v Gospodovi cerkvi.

Zato se rimski papeži niso nikoli jenjali z vsemi močmi prizadevati, da bi od solnčnega izhoda do zahoda vsi narodi evangelijski nauk spoznali in na poti resnice in čednosti večno življenje dosegli. Z neutrudljivostjo so ob vsih časih papeži skerbili, da bi se ohranila čista vera, krepostno duhovstvo, zakon v svetosti, da bi se mladina keršanska spodobno odrejačala, med narodi vera, pobožnost, čedno življenje širilo, pravica branila, sreča in blaženost ljudi pospeševala.

V ta namen so papeži velikrat sklicovali škofo, ki so od sv. Duha postavljeni vladati cerkev Božjo, z njimi so se posvetovali in v edinem duhu so verske resnice določevali, zmote zavračevali, katoliško vero branili in pojasnovali, cerkveni red varovali, spačenemu življenju ljudstva zdravila iskali.

Tudi zdaj je velika sila in potreba. Zakaj strašan vihar pretresa cerkev in velike zla obiskujejo občinsko družbo. Naj togotniši sovražniki Boga in ljudi zaničujejo, napadajo in teptajo katoliško cerkev in njen zveličavni nauk, njeno častitljivo oblast in naj višji veljavo apostolskega sedeža; zasramujejo vse, kar je svetega, ropajo cerkveno premoženje; kakor le morejo, terpinčijo škofo in posvečence naj dostojniši službe Božje, ali pa sicer verno-katoliške može; redovništvo (kloštre) zatirajo; povsod razširjajo brezbožne bukve vsake verste in kužljive časnike, pa silo pogubne ločinstva (krivo-verstva itd.), odrejo nesrečne mladine duhovstvu jemljejo, in kar je še hujše, po več krajih jo izročujejo učenikom brezbožnosti in zmote. Žalost je torej velika, škoda se ne more dosti objokovati, ki se godi dušam; spake zmót, pregreh in hudobij, žaljenje Božje in človeške pravice se povsod tako razširja, da ne terpi le samo naša presveta vera, ampak tudi človeška družba.

V takih pregostih stiskah tirja od Boga nam izročeno pastirstvo, da si zmiraj prizadevamo, škodo pri cerkvi popraviti in skerbeti za zveličanje vse čede. Tako smo delali že od začetka svojega papeštva z nagovori, apostolskimi pismi itd. In zdaj po zgledu svojih prednamcev kličemo v vesoljni cerkveni zbor škofo celega katoliškega sveta, da se skupaj posvetvamo in rabimo pomočke zoper tolikere stiske.

Na tem vesoljnem zboru se ima vse tisto preiskati in vstanoviti, kar tiče višji Božjo čast, celoto sv. vere, lepoto Božje službe, večno zveličanje človeštva, red medsvetnega in redovnega duhovstva in njegovooliko, spolnovanje cerkvenih postáv, boljšanje nprav (življenja), keršansko odrejo mladine, in pa vsih splošnji mir in edinost. Z nategnjeno gorečnostjo je za to skerbeti, da se z Božjo pomočjo vse hudo odverne od cerkve in občinske družbe, da se nesrečni zmoteni na pot resnice povernejo, da se pregrehe in zmote iztrebijo ter se naša preslavna vera s svojim zveličavnim naukom po vsem svetu na novo poživi in se dan na dan bolj razširja pa gospoduje, ter čversto požene in se razcveta pobožnost, poštenost, pravičnost, ljubezen in vse keršanske čednosti. In ravno to bude v naj višji korist človeški družbi. Nihče namreč tajiti ne more, da moč katoliške cerkve ne gleda le samo na večni blagor ljudi, temuč tudi časni sreči narodov koristi.

Po tem tedaj, po oblasti trojno-edinega Boga in ss. Petra in Pavla sklicujejo sv. Oče v Rim k vesoljnemu zboru, hočejo in zapovedujejo, da naj pridejo patrijarhi, nadškofje in škofje, opati in vsi drugi, ki imajo pravico ali predpravico vesoljnih zborov vdeleževati se in so poklicani pri njih glasovati. Sv. Oče upajo, da vladarji vsih narodov, zlasti katoliški, na zbor poklicanih ne bodo zaderževali, temveč jih bodo v tem še le podpirali.

To je posnetek in poglavitniši obseg v klicu sv. Očeta k vesoljnemu cerkvenemu zboru.

Pastirski listi.

Iz pastirskega lista briksenškega kneza in škofa Vincencija zastran novih postáv. — 25. majnika tekočega leta, pravijo vikši pastir, ste o zakonu in o šoli dve cesarski postavi prišli na dan, ki v tehtnih rečéh vst zadevate. Torej imate pravico od svojega škofa vediti, kako se vam je poleg nju obnašati. Kar je za vas pravica, to je za mene dolžnost. Pri tako tehtnih vestnih rečéh vas ne smém pustiti brez poduka. Podati ga vam hočem, in pa s tisto spoštljivostjo, ki sem jo dolžan ko podložen svojemu cesarju in ko državlján svetni postavi, pa tudi s tisto odkritoserčnostjo, k kateri me moje prepričanje žene in moj stan veže.

1. Zakonska postava od 25. majnika.

Zastran te postave, pravi pastirski list, da je prišlo na svitlo več knjižúr in obravnáv, ki obsegajo menitve, ktere so v nasprotji s katoliškim naukom. Da se zvé, kaj je nam katoliškim kristjanom verovati, nočemo poslušati tega ali unega knjižurnika, ampak njega, kateremu je v osebi sv. Petra Bog in Zveličar rekel: „Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce.“ Sv. Oče papež Pij IX so ko učenik vesoljne cerkve v nagovoru 27. kim. 1852 z naslednjimi besedami povzeli tisto, kar je slehernemu katoliškemu kristjanu o zakonu verovati. — Pravijo pa: Slehernemu katoliškemu kristjanu mora znano biti, da je zakon zarés in v pravem pomenu eden sedmerih sakramentov nove zaveze, postavljen od Kristusa Gospoda. Med Kristusovimi verniki torej ne more zakona biti, ki bi ne bil ob enem sakrament: vsaka zveza med moškim in žensko pri kristjanih, ki ni sakrament, ako bi bila tudi sklenjena na podlagi kake državljanske postave, je torej zgolj sramotno in pogubljivo prileštvo, kakoršnega cerkev tolikanj hudo obsojuje. Sakrament se torej od zakonske pogodbe (zveze) nikoli ne more ločiti. In poslednjič cerkvi gre vse to vstanoviti, kar zakon tiče. Tako sv. Oče.

Te določke pastirski list nadalje zaporedoma pojasnuje in iz virov sv. cerkve dokazuje.

1. Sv. Oče pravijo: „Zakon je zares in v pravem pomenu eden sedmerih sakramentov nove zaveze, postavljen od Kristusa Gospoda.“ Pojasnovano in dokazovano je obširno iz sv. pisma in iz cerkvenih očetov, da je bil zakon postavljen že v raju, da je Kristus njegovo nerazvezljivost določno zapovedal, da je velik sakrament v Kristusu in v cerkvi, da ga je Kristus posvetil, da je zastavljen na milost (gnado) Božjo, da je v tem njegova nerazvezljivost itd.

2. Sv. Oče dalje pravijo: „Med Kristusovimi verniki ne more biti zakona, ki bi ne bil ob enem sakrament.“ Noben katoličan ne smé drugač verovati ali učiti. Le en sam način (versta) keršanskega zakona je, in ta je sakrament nove zaveze, v kterega ga je povzdignil Bog in Zveličar. Kristjan ne more nikoli od sebe vreči nezbrisljivega znamenja, ki ga je sv. kerst vtisnil v njegovo dušo: torej je zanj tudi le en sam način (ena sama pot), da zamore veljaven zakon skleniti, ako ga namreč tako sklène, da ob enem sakrament prejme. Zato je zakon ali zakonska zveza le tako veljavna, če je tudi sakrament veljaven, in sakrament je le takrat veljaven, če je tudi zakonska zveza veljavna. Misel torej, da zakon je po svojem bistvu zgolj občanska (državljanska) pogodba, bi bila zaveržljiva zmota. Res je, bogužal, da nova svetna zakonska postava ima zakon po njegovem bistvu za zgolj občansko pogodbo, in da v prihodnje v Avstriji utegne biti dvojna pot v zakon stopiti, kterih eni se pravi resnični sakrament nove zaveze, drugi pa zgolj sama občanska pogodba in občanska pravniška razmera. Pred svetno postavo je v prihodnje obojni način veljaven. Kaj pa, da verno in pobožno ljudstvo se bo in se mora nad tem spotikati; toda po drugi strani tega ne smete napak razumevati. Postava nikomur ne zapoveduje, da mora imeti zakon zgolj za občansko pogodbo. To ona dá na vest slehernemu posameznemu državljánu. Vestni katoličan naj se le v tem ne dá zmotiti, kar ga uči njegova vera in sv. cerkev. Bodite torej stanovitni v tem prepričanju, da pred Bogom in pred vestjo ni nikakoršnega veljavnega zakona razun tistega, ki je ob enem svet sakrament. Le tako se zamore vrednost keršanskega zakona ohraniti...

3. Sv. Oče dalje govore: „Vsaka zveza med moškim in žensko pri kristjanih, ki ni sakrament, če je tudi sklenjena na podlagi državljanske postave, je zgolj sramotno in pogubljivo prileštvo, ki ga cerkev tolikanj obsojuje.“ Te papeževe besede merijo zoper tako imenovani civilni zakon. Le samo tisti zakon je veljaven pred Bogom in pred vestjo, kateri je sakrament. Torej zgolj civilni zakon ni veljaven, temuč je divji zakon (konkubinat), to je namreč tisti zakon, ki se sklène pred svetno gosposko brez ozira na cerkvene postave in na sveti sakrament. Kdor bi se tega dovoljenja poslužil, bi mógel vso odgovornost za to pred Bogom in svojo vestjo sam na-se vzeti. On bi si velik greh nakopal, in sicer s tem, da bi taki zakon sklenil, in s tem, ko bi v njem ostal...

4. Sv. Oče nadalje pravijo: „Sakrament se od zakonske pogodbe nikoli ne more ločiti.“ S temi besedami pobijajo sv. Oče zmoto, ki je dandanašnji med pravničarji močno razširjena. Le-ti namreč pogosto menijo, da se zakonska pogodba (zveza zakona) dá lahko ločiti od sakramenta zakona, da zakonska pogodba gre pred posvetno postavo in pred posvetno gosposko, podeljenje sakramenta pa cerkvi. Zamenjujejo pa blagoslov zakona, ki se med sv. mašo čez ženina in nevesto izreče, z zvezo zakona. Ali uno se šteje le k

blagoslovilom, poslednja pa k sakramentom. Med tem je pa nezmeren razložek. Keršanski zakon je sakrament nove zaveze, ki ga je postavil Kristus Gospod. Vidno znamenje tega sakramenta je pred zato pooblastenim mašnikom in dvema pričama izrečeno nasprotno privoljenje, da se hočeta v zakon vzeti. V tistem trenutku ne skleneta le državljanske pogodbe, temuč skleneta sveto nerazrušljivo zakonsko zvezo, ki je podoba nerazvezljive zveze Kristusa z njegovo cerkvijo. To se pravi, oná sakrament sv. zakona prejemata, ako ni kak razdirljiv zadržek na poti. Iz tega pa se neogibljivo izhaja, da zveza zakona se ne more ločiti od sakramenta itd. Država sama mora želeti, da zveza zakona se nima za kako zgolj posvetno opravilo, ampak za nekaj v resnici svetega . . .

5. Poslednjič učé sv. Oče: „Cerkveni oblasti gre vse to vstanoviti, kar ima ozir na zakon.“ S temi besedami papež cerkvi prilastuje pravico, postavljati ločivne in odvrčavne zakonske zadržke, in pa soditi zastran zakonskih zarók, zastran veljavnosti ali neveljavnosti zakona, kakor tudi zastran začasne ločitve. Da cerkev ima k temu pravico, je trienški cerkveni zbor za versko resnico izrekel. Ravno to se izhaja tudi iz tega, ker je zakon nove zaveze . . . Skušali so tako to reč zasukati, kakor bi si bila cerkev to pravico še le v srednjem veku prilastila, kar je pa skoz in skozi neresnično. Pastirski list skazuje, da cerkev si je zmiraj to pravico prilastovala, ter gre nazaj do naj starejih zborov (Elvira 305) in do aposteljnov (1. Kor. 7, 12—15). Se vé, da te postave so imele pod neverskimi cesarji le cerkveno veljavo in da tudi pozneje ni vse v enem trenutku prišlo v pravi kolovoz, česaravno so škofje cesarje k temu priganjali, da naj tudi svetne postave to prepovedó, kar je od cerkve prepovedano. (Zbor v Kartagi 407, v Milevi 416.) Pozneje, zlasti od Karola Vélikega, je bila svetna postava s cerkveno v zakonskih rečéh zmiraj popolnoma v zložnosti. Odkar je Avstrija v življenji, je bilo tudi v nji zmiraj tako do Jožefa II. Vikši pastir pojasnuje zadrege v tej reči pod Jožefom in pozneje med strašnimi vojskami, ko se ni dalo na poravnavanje cerkvenih reči misliti. L. 1815 se je bilo upanje zbudilo, da se poravná razpor med cerkvijo in državo, kar se je pa po marsikterem omahovanji še le s konkordatom l. 1855 zgodilo. Vsled tega je prišel 8. oktobra 1856 novi cesarski patent, da noben katoličan ne smé drugač v zakon stopiti, kakor le s spolnjenjem vsih cerkvenih postav. Zakonski razpori so bili izročeni duhovskim sodnijam, ki so se zopet postavile. Nadalje škof omeni silnih napadov na konkordat, ki so se godili od lanskega leta, in so ga spodbili, akoravno se je opiral na pogodbo med papežem in cesarjem. Nova zakonska postava od 25. majnika t. l. zopet katoličanom daje za ravnilo posvetno zakonsko postavu, ktera je v 2. poglavju splošnjega državnega zakonika in ki je do malih sprememb ravno to, kar je bil zakonski patent Jožefa II. Kaj, preljubi, vam je tú početi? pravi škofovo pismo dalje. Kako se vam je obnašati? Ali je zoper vest, ako se po ti svetni postavi ravnate? Na to vam morem to-le odgovoriti. Kolikor ta postava neke zakonske zadržke stavi, ne sega zoper vest, rešilo od teh zadržkov je izprositi od posvetne gosposke, ako je vašemu zakonu kteri na poti. Ravno to veljá od tistih vravnáv ali šög, ktere posvetna postava ukazuje za veljaven zakon. Te ukaze spolnujte, da skazujete pokoršino do posvetne gosposke, kolikor je dopušeno, in pa da sebe in svoje otroke obvarujete škode, ki bi iz tega izvirala, ako bi pred Bogom sicer veljavnega zakona svetna gosposka za tacega ne spoznala. Zoper svojo vest bi pa ravnali, ako bi mislili, da se vam ni treba za cerkvene vravnave ali ukaze pri

sklepanji zakona meniti, ali pa da vam ni treba poslušati cerkve in duhovske sodbe, kadar je za to prašanje, če vas storjena zaroka veže ali ne, če je zakon pred Bogom veljaven ali ne, in če je po vesti dopušeno ali ne, da se zakonska ločita. Da v teh velikrat zamotanih okolišinah ne zajdete: deržite se tega, kar vam vaš duhovni pastir ali pa skušen spovednik svétva. — (Konec nasl.)

Tri prav prijetne dogodbe

v plačilo tistim, 1. ki ljubijo Marijo Mater, 2. ki ljubijo ali saj zdaj mislijo ljubiti svojo lastno mater, 3. ki ljubijo cerkev mater.

1. Kaj premore ena češenamarija. Parski poslanec gospod Lukas piše iz Berlina v „Straubinški dnevnik“ to-le: Naj vam hitro naznanim dogodbo, ki mi je sladko veselje naredila in ga bo naredila, obljubim, tudi mnogim vaših bravcev. Včeraj dopoldne proti desetém se je tukaj v neki mijlarii plin (gaz) vnel in napravilo se je strašno razdjanje. Tri osebe so bile precej mertve, 17 jih je bilo ranjenih, tudi izmed teh jih je nekaj že umerlo. Lahko si mislite, da včeraj je celi Berlin krenjal o tej žalostni dogodbi. Je pa ravno majnik, in ako ravno tukaj narava ni tako lepa, kakor v naši ljubi domovini, šmarnice vender berlinski katoličanje obhajajo enako lepo in veselo. Grem tedaj zvečer k šmarnicam. Pride pa deklica, uboga keršenica, mlada, zdrava kri, in vsa s solzami oblita daruje Materi Božji prelép germič vertnic ali gartrož. Vprašana, zakaj je tako objokana, je to-le odgovorila: „Moja gospóda so me poslali dávi v mijlarijo (sapunsko prodajalnico), ki jo je danes razneslo. Grem mem cerkve in pride mi na misel: pojdi noter in obmoli eno češenamarijo, sej drevi ne boš imela časa iti k šmarnicam. Stopim v cerkev in molim češenamarijo — potem grem proti mijlarnici. Tisti trenutek, ko se hiši bližam, strašno zabobni. Ko bi češenamarije ne bila molila, bi bila ravno prav prišla in ležala bi sedaj v mertvašnici.“ — In otrok zopet zdihne in se nasmeja, pa reče: „Oh, kaj bi bili rekli moja mati, ako bi bila umerla.“ — Tudi v Berlinu tedaj človek ima svoje veselje.

2. Kaj premore materno oko. V Cahenu na Nemškem je bil zdaj v kratkem velikansk misijon v treh cerkvah ob enem. Ob koncu misijona je bila še očitna prošnja pred sv. Rešnjim Telesom za prizanesenje in odpušanje, kar je bilo posebno ginljivo in zmožno ogreti tudi ledene serca, zlasti ko je misijonar pripovedoval to-le dogodbo:

Pred nekaj leti pride mati na smertno posteljo. Ljubeznjivo in milo-pobožno stojé njeni otroci krog mertvaške postelje. Le enega sina ni bilo pričujočega. Bil je za zapahom in ključavnicu, obsojen na pet lét v ječo zavoljo počenjanih hudobij, ki so tudi pripomogle, da je ljubeznjivo materno življenje hitreje gasnilo. Se en pot, poslednjikrat je silno skerblijva mati želela poskusiti poboljšati zgubljenega sina, pri katerem so bile poprejšnje opominovanja brez sadu. K smertni postelji ga želi. Prosijo poveljnika v terdnjavi, in nesrečnega sina z vklenjenimi rokami, pod stražo peljejo k materni smertni postelji. Toda ona je že do čistega opešala; ne more ust odpreti, da bi ga tudi le z eno samo besedico opominjala; le samo pogled o smerti temnečega očesa posveti še skoz okó v serce zgubljenega sina. In glej! to pot je bil zadel. Mati umerje, spreobrnjenec pa se poverne v ječo, verže se na kolena, se joka in zdihuje tako dolgo, da mu tolažilo sv. vere s serca sname njegovo dušno težo. Ali dobri Pastir še več stori. Po dostanem jetništvu ima skesani grešnik celo še to veliko srečo, da ga Pastir vsih pastirjev sprejme v število svo-

jih zvestih duhovnov. In — ljubljani v Gospodu — ta sin sem bil jest! Oserčite se torej in zaupajte! Precej se odpre tabernakelj Najvišega. Na kolenih pred sv. Rešnjim Telesom prosite, kličite, spravljajte se!“

(Konec nasl.)

Vojska zoper katoliško cerkev.

(Dalje.)

III.

Skušnje in preganjanja, ki jih katoliška cerkev od nekdanj terpi, so ji le v slavo in ponos, prijateljem in sovražnikom pa glasno spričujejo neusahljivo večno njeno moč.

Kaj ne? nič več ne bomo tako nespametni, da bi mislili, cerkev je zdaj na robu prepada, ter jo bo ravnokar za zmiraj pogoltnil.

Po bukvah in časopisih od nevérnih ljudi pisanih se tolikrat napoveduje, da je proč s katoličanstvom, lažljivo se terdi, da ne zadostuje več zahtevam sedanjega časa; sladko se upa, kako leto utegne še dočakati, potem pa mora vsakakor zamreti, zgubiti se v času, ki vse razdeva. Kar serčno želé, to se jim dozdeva, da se že godí, da katoliška cerkev že pojemlje, umira, — in pomenkovajo se že, kako jo bodo dostojno pokopali. Vedó še kake lepe besedice njeni preteklosti privošiti, ne pa šedanjosti ali prihodnosti, ter pravijo, da nekdanj se je res veličastno razcvetalo katoličanstvo in tudi veliko storilo za rod človeški; ali zdaj se je postaralo, prestalo je, kakor vsaka tudi naj boljši reč, in več ni za rabo. Verski člani se njih mesenosti in posvetnosti nočejo nikakor več prileči in pravijo, da za naš čas niso, npravne pravila se jim zdé presitne, duhovstvo se ne strinja z njih mišljenjem o dušni in telesni prostosti.

Človeku, ki tako sodi in govori, se že v glavi verti, zelo mora že biti straničen, serce čisto spačeno imeti. Kaj? cerkvi bi se bilo kaj bati, da bi zgubila pravico na zemlji, da bi se ona postarala, da ne bi bila zmiraj mlada, neusahljiva cvetica v raju Božjem? Ne boj se vernik, — ne tolaži se verotajic! Zmiraj še cerkev oživlja duh nadzemeljskega življenja, duh nesprenmenljivega Boga, ki je danes tisti kakor včeraj. Kakor božji njen začetnik gleda z zasmehom smerti v njen blede obraz in kakor sapa velik ogenj le še bolj razširja, tako ima cerkev po vsakem novem boji le še več življenja in moči. Tako je bilo in bo.

Vsa preteklost nam to priča, ki se ne dá zavračati. Le odprimo bukve zgodovinske, ondi prav razločno beremo, da se cerkev nikakor in nikakor ne dá zatreti. Današnjemu „razsvetljenemu“ času že tako ne veljajo drugi dokazi, kakor stavne (pozitivne) djanja; besedne dokaze zavračajo in hočejo djanske vse skozi gotove skušenosti. Kar se prijete da, le to jim je res, drugo vse skup jim nič ne derži.

Tudi prav! Cerkev se tega ne straši, ni v zadregi z djanskimi dokazi, kajti Bog je hotel, da je cerkev med vsimi djanskimi, stavnimi resnicami naj večí resnica. Malo besed je v ta dokaz zadosti.

1800 let je, ali v nekem oziru celo 6000, kajti Adam in Eva sta bila prva uda sv. cerkve, tako rekoč prva kristjana (koj po grehu namreč morala bi bila umreti, ko se ne bi bila druga božja oseba za posrednika pri neskončni Pravici ponudila); — pa recimo vendar 1800 lét je, kar svet vse moči napenja, da bi zaterl katoliško cerkev, jo pokopal v grob časa kakor pozemeljske kraljstva. Koliko so počeli v prvih tréh stoletjih, da bi v kali zadušili novo vero; toda vse, vse je bilo zastonj! Pospeševali so s tem le rast in razširjanje cerkve, zadobila je neskončno slavo ter se očistila in vterdila v

skušnjah in stiskah. Herod je poslal morivce, naj končajo betlehemskega Novorojenčka iz nebes. Veliko mladih, nedolžnih serc je kervavelo; novorojeni Zveličar pa je mirno in varno počival v naročji deviške Matere, cvetice so poganjale po peščeni pušavi, koder jih je peljala pot, in angeljci iz nebes so opevali obdajaje ga rajsko posteljico njegovo. — Glejmo dalje. Celi svet se kmalo vzdigne zoper kristjane, cesarji in kralji, bogati in mogočni, duhovniki poganski in modrijanje, pismouki judovski, cele čete divje-navdušenih rodov jih preganja. Sege in ostudne pregrešne navade in vraže poganske — vse je zoper sv. vero, vse ji stavi naj močnejši jéz nasproti, da bi ji zaperlo pot v človeške serca.

Kakošno orožje imajo pa kristjanje? Druzega ne kot vero, molitev in nepretresljivo zaupanje v Boga. Zatoraj jih sami nasprotniki imenujejo neumneže; češ, da počenjajo reč, ki se nikoli ne bo dala doseči; kateri pa hočejo bolj vljudno govoriti, jih milujejo za nesrečneže, ki se jim v glavi verti, ker grejo brez ugovarjanja, še celo veselo v mesnico, ki se dajo tudi do smerti terpinčiti, da le zvesti ostanejo svoji veri, svojemu Jezusu.

Desetkrat koraka morivni malik skoz rimsko cesarstvo, vsakokrat se poklada na njegov altar brez števila žrtev, ne po sto ali tisuč, tim več po sto tisuč. Že so mislili, da je katoličanstvo do dobrega pokončano, za zmiraj v grob položeno; našli so napise in jih imajo še zdaj spravljene, ki naravnost pričajo, da se je temu ali unemu cesarju na čast za zmiraj zaterla keršanska vera. Kaj pa ona, vera, počenja med tem? Kakor je bil grob Zveličarjev le njemu v naj večí, v naj lepši slavo, tako so tudi preganjanja cerkvi le v blagoslov, in kri mučenikov je le seme, iz kterega je izrastlo novo, vse krasniši drevo sv. cerkve. Keršanstvo je zmagalo na grobih mučeniških trupel in razpelo svoje bandero v rimskem mestu ter si ustanovilo ravnó v Rimu glavni svoj sedež. Tako je previdnost božja namestniku svojemu na zemlji ravnó tisti predvor za prestol namenila, iz kterega so cesarji zoper njega pošiljali smertne ukaze. To je bila prva bitva in prva vesoljna zmaga keršanstva, prvi dokaz prijatlu in nasprotniku, da jo je više bitje ustanovilo, da jo viši Duh vodi in na svoj namen obrača.

Peklenske zaveze pa ne mirujejo, laž in zmota se zmiraj bojujete zoper pravico in resnico, zmiraj vnemate nove še strašnejši boje. Tri stoletja peklenski duh snuje razpirtije, vraže, krive vere in razkolništva, ki zopet protijo cerkev raztergati in jo za zmiraj pokopati, tudi tu se je bil zavezal peklenski duh z državno močjo. Na novo zapirajo papeža in škofe, duhovne in druge vernike vsake starosti, obojega spola, pošiljajo jih v pregnanstvo, ali jih pa sramotno moré. — Več se ne more rešiti rimska cerkev! odmeva se od vseh vetrov. — Cerkev pa ponosno in glasno kliče: „Vi maloverni! kaj dvomite in se bojite?“ Zopet stopi zmagovavno na grob rabeljnov, še bolj se razširja in večí veljavo zadobiva, kakor prej.

Kmalo se povernejo stiske in britki časi; cele čete divjih poganov prihrumé nad Rim, sedež katoliške vere. V svoji divji razkačenosti ne delajo nič razločka, ne prizanašajo nikomur, temuč moré, ropajo, požigajo, — njih načelnik Atila se prederzno roti, da na veke ne bo pognala travica, kamor bo s kopitom stopil njegov konj.

Zdaj saj menda bje cerkvi zadnja ura! — Bomo vidili, — berimo dalje v zgodovini! Še dvesto let ni potem minulo, in Evropa je skoraj vsa keršanska; povsod se lesketá zmagovito znamnje sv. križ; ustanovljajo se keršanski viteški redovi, ki gredo navdušeno za cerkev v boj; vzdigujejo se samostani, ki razširjajo omiko in učenost. Poglejmo v Rim. V svoji slavi vlada ondi papež,

pravi Oče vsih narodov; spoštljivo obračajo nanj vsi knezi svoje oko; kadar je treba kaj razsoditi, kadar vstanejo med njimi prepiri, vselej pribeže k papeževemu prestolu in pokorno poslušajo njegov glas. Kdaj je svet vidil tako slavo! Kdaj so pozemeljskemu kralju drugi odkrivali skrivnosti svojega serca?

Vojska pa ni še končana, nove krivovere se kujejo in nove razkolništva, daleč okrog se vse na boj pripravlja, vse brusi orožje. Luter, odpadni, obljuboskrunski menih, je zdaj glavar nasprotne čete, kakor nekdanj Atila; rotí se zdaj on, da bo papeža, kardinale in škofe potopil v dnu jadranskega morja. V koliko pesmih, v koliko oblikah so ponavljali njegovi nasledniki prestrašno to kletev, ki jih je navduševala in dervila v boj zoper pravo sv. vero. Skoz vse dežele skoraj se je razširjala Lutrova krivovera, povsod se je borila zoper katoličanstvo, nekoliko časa še celo v domovini veri zvestih Slovencev. Toda vse ni nič opravilo, katoličanstvo ni nič zgubilo svoje moči in veljave, in če mu je razpertia odtergala tisučero vernikov po Evropi, pridobila mu jih je ljubezen milijone po drugih delih široke zemlje, po vsem svetu razširja katoličanstvo svoje kraljestvo ljubezni in edinosti; protestanstvo pa zmiraj bolj razpada, zmiraj se cépi v nove veje, ki so ena drugi na poti; naj še tako napenjajo vse moči, da bi razširjali svojo vero, naj ponujajo zastonj svoje verske bukve, naj jim obeta njihova vera vsakoršno veselje na zemlji; — vsaki rajši pristopi k katoličanstvu, ki oznanuje povsod le križ.

Pozneje so se zavezali s peklom modrijanje osemnajstega veka, posebno na Francoskem, da ne bodo pred mirovali, da pokopljejo katoličanstvo. Voltêr je pisal prijatelom: „Le krepko naprej, ne pešajmo, in v nekoliko letih bo gospod Bog vidil, koliko ga je!“ in neki drugi: Razrušite preklicano (katoliško cerkev!)

Vnela se je francoska prekucija in njen požar se je daleč po Evropi razgrinjal; slabi, kaj slabi časi prihajajo za sv. cerkev, duhovni morajo bežati iz dežele, če ne, jih pa neusmiljeno pretepajo in jim z gilotino glave sekajo, kajti smert je napovedana vsakemu, ki bi bral sv. mašo, ali očitno molil, še celo če bi sveti križ storil. Prestrašno nečast delajo svetim hišam Božjim, oskrunjajo jih, spreminjajo v hleve, in razdevajo vse, kar še spominja na nekdanje bogočastje, zvonove mečejo na ulice, teptajo zasramovaje v blato monštrance in druge svete posode, tergajo neusmiljeno v sto koščekov podobe svetnikov, nesó v divjem hrupu mertvaško trugo bogokletneža Voltêrja v Panteon, postavljajo se na altar očitne nesramnice, da bi jih za boginje pameti molili, — vse norí in divjá. Da bi čisto pozabili preteklosti, da bi jih več ne plašilo ime „Kristus“, začno celo po novo čas šteti. Francoska prekucija nam djansko spričuje, kako deleč žene človeka razujzdana strast; več ni človek, tudi žival ne — temveč peklenska pošast. Prekucija je napovedala vojsko vsem vladam, njene čete deró čez Planine in si hočejo tudi Italijo po svoje prestrojiti. Zares tudi tu se je vstanovila ljudovlada, Rim, se vé da, je naj bolj pripraven za glavno mesto njeno, tu je tudi nekdanj cvetla ljudovlada, zakaj bi zdaj ne? Namestnika Božjega odpeljejo v zapor na Francosko... Gotovo zdaj je proč s katoličanstvom, nič več si ne bo opomoglo, si misli marsikteri bogotajec.

Cerkev pa zopet kliče: „Oj maloverni, kaj se plašite?“... Kaj se je potem zgodilo, vemo dobro; očetje naši so bili že na svetu, ko se je po celi zemlji odmevalo: Cesarja Napoleona Bonaparta, ki je bil strah celi Evropi, ki je bil tudi v mirno kranjsko deželo z orožjem priderl in tu cesarske strahoval, — tega mogočnega vladarja so odpeljali v pregnanstvo na samotni skalnati otok svete Helene, — Pij VII se je pa zmagovito vernil

na svoj prestol; zopet je cerkev premagala. Tudi na Francoskem so spoznali, da ateizem ali brezboštvo ne more oblažiti človeka in so se zopet vernili k sveti veri ter postali dobri katoličanje.

Zmiraj še, do današnjega dne se katoličanstvo zmagovavno bojuje. Vzdiguje se sicer zmiraj zoper njega tu kak knez, tam kak minister, drugej kak ošaben pisatelj; toda stari lev iz rodú Judovega leži mirno in ponosno in kadar se mu bližajo nasprotniki ter ga nadlegujejo, se začne mogočno dvigati, potrese malo svojo grivo in malovredni uporniki se na vse kraje razkropé, kakor pleve.

Že večkrat so se sošli krog svetega Očeta Pija IX škofje celega sveta v tako sijajne zборе, da svet več stoletij tacih ni videl. Zadnje dni, ki smo jih doživeli, zopet vse reži v katoliško cerkev; žalostne reči se godé krog Rima, tako da sovražniki res že menijo, da morajo zmagati, da bo v Rimu nova vera svoje bandero vsadila, kakor glasno in divje po celem svetu rjovejo. Mi pa menimo, da pred semnjem ni treba vriskati, naj le še nekoliko počakajo, in videli bodo, kje bo zmaga: na strani resnice, ali na strani zmote. Res je zdaj cerkev v hudih stiskah, in človek bi sodil, da se Rim več ne more rešiti, da bo kmalo prišel v roke nasprotnikov, kateri nikakor ne mirujejo, akoravno vidijo, da morajo velikrat potepeno odstopiti. Če pa od druge strani to reč opazujemo, moramo prepričani biti, da je tu perst Božji, da vsegamogočnost čuje nad njim; kajti dolgo že napadajo sovražniki Rim, pa dozdej se jim ni še posrešilo; toraj sklepamo, da Bog kaznuje njih napuh, da jim ne spusti v kremplje ropa ravno zdaj, ko mislijo, da jim ne more oditi. Previdnost božja pa tudi tako vodi zadeve človeške, da ima vsaka še tako slaba reč, ki jo on pošlje v pokoro grešnemu človeštvu, tudi svojo dobro stran. Poglejmo današnje stiske: čim bolj omahuje deželna oblast papeževa, tim bolj se vterjuje duhovna oblast. Ne samo po Evropi, po celem svetu se odmeva glas sočutja in milovanja; od vseh krajev so hiteli in še hité na pomoč. Naj neskončno Modri nakloni cerkvi kar koli, naj jo čakajo še tako hude skušnje in terpljenja; vse bo vendar pripomoglo, da bo naposled zmagala. To že zdaj verjamejo tisti, ki so ravnokar kričali slavo zmoti in pregrehi. Naj se le odpirajo vrata peklenske, cerkve premagale ne bodo! — to je beseda Božja, in zmiraj se je še vse spolnilo, kar je Bog rekel. Kdo se bo toraj še bal za katoliško cerkev, kdo bo mislil da poginja? Kdor ima še količkaj zdravega uma, previdi lahko, da cerkev se ne dá premagati, da jo oživlja neskončni duh, ki vesoljni svet vlada. Kmaló bo dva tisuča lét, kar stoji katoliška cerkev in povsod po kraljevo zapoveduje; vidila je, kako so vstajale velike kraljestva, kako se širile in krepile in naposled prepadle; vidila je, kako so se lepe, cveteče dežele spreminjale v pušave, kako se pušave prestvarjale v krasne pokrajine; novi jeziki so se jeli govoriti, novi narodi so se razširjali in stari poginjali; omika, lepe šege, vede in umetnije, kupčija in obertnija so se vstanovile med človeškim rodóm; — cerkev jemlje vse v svoje varstvo in visoko na verhungu sedanje omike se lesketá križ Rešenikov, — cerkveni nauk je za vse dobe, za vse stopnje človeške omike. Pobožni misijonarji nosijo slavno luč sv. vere v naj daljne kraje svetá, mirno in edino vodijo škofje po vseh deželah sebi izročeno čedo, vse oživlja en sam duh; zaporedoma, v nepretergljivi versti sledi papež za papežem, pri vseh narodih, v vseh jeziki jih pozdravljajo z imenom „Oče;“ po sto, po tisuč novih cerkev, novih kapelic zidajo po vseh delih svetá; po celem svetu se bere ena in ravno tista maša, se opravljajo eni obredi, se delé eni zakramentje. Kdor ne vidi tu neumerljivosti, kdor ne čuti božjega življenja: on ne

vidi, akoravno ima oči, ne sliši, akoravno mu je Bog podaril ušesa.

Ali si pač more kdo, naj ima še tako divjo domišljijo, zmisлити groze in nevarnosti, ki bi se ne bile zaletavale v katoličanstvo — in bi jih ne bila sv. cerkev slavno premagala? Ali se bodo mar rodili še možje, ki bodo grozovitniše divjali kot Neron, ki bodo še mogočnše in svojeglavnše vladali kot rimski cesarji, katerih jezik bo še več strupa trosil v serca človeške kot Lutrov in Volterjev, ki bodo še bolj divje navdušeno zasramovali katoliško cerkev kot krivoverci in razkolniki v vseh vekih, kot turki in barbari?

Gotovo ne, saj človek bi sodil, da ne; — pa če tudi, sej ima pa tudi cerkev več čverstih, bolj zvedenih bojevavcev kot nekdanj.

Primérjati je cerkev labudu v basni. Mila, čisto leskeča tica plava mogočno po mirni vodi, veselje in lepota jo je viditi. Vrane in krokarji ji zavidajo zalo belo oblačilo, začno metati blato vanjo. Nežna tica se pa potopi in se še v bolj leskeči blišobi prikaže na poveršji.

Ne bojmo se za katoliško cerkev, akoravno so tako hudi časi, ona — sveta barka — je vajena viharjev, vterdila se je v nevihtah, že je jadrala okoli in okoli svetá, pozná sipine in pečine: ne bo se zadela, ne se razletela, kajti kermilo suče On, ki zapoveduje viharjem in valovom.

Velikrat vidimo, da zakrivajo solnce temni oblaki, ali smo pa katerikrat mislili, da so ga prepodili? Gotovo ne. Visoko, visoko nad zatemnelimi oblaki stoji solnce na sinjem nebu, oblaki se razperhtë, milo in blagodarno oseva solnce plaho zamljo. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Zadnja skušnja v našen bogoslovskem semenišču je letos 24. t. m. — Subdijakonati bodo podelili mil. škof 27. t. m., dijakonati 30. in prezbiterati 1. avgusta.

— Za spis „Unsere Deutsch-Liberalen“ je „Triglav“ na 5 tednov v ječo obsojen in 60 gl. kavcije zgubi. —

— Gospod mestni župan dr. Kosta je zopet vmesten v svojo službo.

— Današnje dni se tako rekoč vse peklenške moči napenjajo, da bi poderle skalo sv. Petra, spodkopale našo sv. vero; — današnje dni se po listih in družbah dostikrat zasmehuje vse, kar je našega naj višega spoštovanja vredno: ravno zato pa poštenega katoličana toliko bolj veseli, ko povsod tudi vidi krepke, poštene značaje, ki možato in odkrito pred svetom spoznajo svojo sv. vero. Nekaj takega vselega smo doživeli spet zadnje dni v Ljubljani. Družba namreč domačih ljubljanskih pekov je dala napraviti kaj lep križ v hvaležni spomin za dobroto, katero so jim že skoraj pred sto leti skazali njih predstariši s tem, da so jim nakupili obilno polja, ktereга dobrote družba že skoz tako dolga leta vživa. Križ s prav mojstersko izdelano podobo našega Gospoda Zveličarja stoji na širokem kamnitem podnožji, na katerem je napis, je s stojalom vred kake tri sežnje visok in je postavljen dober streljaj unkray cerkve sv. Kristofa ob desnici dunajske ceste na že imenovanem pekovskem polji. Ta spominek je bil pretečeni terek slovesno blagoslovljen. — Ob 10. uri so peli vis. častiti fajmošter škofijske cerkve in kanonik gospod Zupan slovesno sv. mašo s spremstvom pri sv. Kristofu, k kateri so se bili zbrali udje pekovske družbe in še drugih vernikov raznih stanov. Po maši pa je jelo odhajati zbrano ljudstvo v slovesni procesiji proti znamenju, ki je bilo kaj praznično ozališano z mlaji, banderi, cveticami itd. Pred procesijo so nesli veliko pekovsko cerkveno bandero, pevci so peli pri obhodu, in med priterkavanjem z zvonovi pa streljanjem je prišla procesija k križu. Po cer-

kvenem blagoslovljenji so gospod fajmošter nagovorili pričujoče ter v krepkem govoru jim razložili imenitnost in moč znamenja sv. križa in so posebno še to povdarili, kako veselo da je v naših slabovernih časih viditi, da se tako djansko in očitno kaže keršanska zavest. — Tudi mi kličemo: Hvala Vam in slava, Vi keršanski naši možaki, ki očitno spoznavate svojo sveto vero; lepšega spominka hvaležnosti bi ne mogli postaviti svojim dedom! —č.

Kovorsko vas je huda nesreča zadela. V ponedeljek, 22. t. m. ponoči ob 10 jame na nekem podu gorjeti, in mahoma je 6 hiš z ravno tolikimi drugimi poslopji v ognji, ki bi bil lahko celo vas z lepo cerkvijo vred v pepel spremenil, ko bi ne bil mili Bog te strašne nesreče nas obvaroval, kateremu bodi zato večna čast in hvala! Ako bi namreč bil tisti večer, kakor po navadi sleherni dan po dnevu, podsolučnik vlekel, nobena človeška moč bi ne bila zmožna ognja zatreti, toliko manj, ker nismo imeli ne vode ne druge priprave za gašenje, hiše pa so vse na kupu, s slamo krite in več njih lesenih. K sreči je po noči sever pihal in plamen na tisto stran zavračeval, kjer ni bilo več hiš. Razun živine se je le malo blaga otelo. Neka samica, prebudivši se iz spanja, ko sliši hrustenje nad seboj in vidi sobico vso razsvetljeno, skoči hitro po koncu, zgrabi, kar ji je bilo naj ljubši, svojo staro bolno mater, ter jo tako reši gotove smerti v ognji. Med tem je zgorela revi vsa obleka in kar je sicer gleštala. Ne vé se, kako se je ogenj vnel. Zavarovani so bili samo štirje, pa še od teh dva nista o pravem času plačala. Bog se usmili!

V sedmih letih, kar sem tukaj, je že 4krat v naši fari gorelo, tako da človek vedno v strahu živi. Z Bogom!

Iz Zaspega, 5. mal. serp. Naš preblagi g. oče neutrudljivo delajo za duhovni blagor svojih farmanov. Lepe šmarnice so se pričele pod njih vodstvom. Ne moremo jih še tako obhajati, kakor po bolj velikih in zmožnih farah, ker marsičesa pomanjkuje, akoravno se je že precej olupšave za šmarniški altar napravilo, ki je ravno prenovljen. Tudi oba stranska altarja, Matere Božje in sv. Ignacija, z leco vred sta kakor popolnoma nova. Altar sv. Ignacija so vis. čast. gospod grajski dekan slovesno blagoslovili s spremstvom sosednjih — in domačega duhovna ravno na kresni dan, t. j., v dan patrona farne cerkve. Hvala vis. čast. g. dekanu grajskemu in Gorjanskima gospodoma, ker so nas s svojo pričujočnostjo počastili, domačemu gosp. očetu pa za njih obilni trud. Bog poverni!

Iz selške doline na Gorenskem, 22. rožn. (Konec.) Prestopivši v Sorico, zadnjo faro v dolini, ki se naslanja že na goriško nadškofijo, bi imel od nje marsikaj povedati. Ondotna farna cerkev se je zunaj in znotraj v kratkem vsa skorej prenovila, in pa prav čedno in okusno. Zraven tega ima tudi dosti lepih novih mašnih opráv, posód in drugih novost, ki kažejo vnetost dušnega pastirja. — Skerb za resnični dušni blagor vernikov pa se je jasno vidila letos ob času tridnevnice, ki se je tam gori izmed vsih fará selške doline naj slovesniši in naj spodbudniši obhajala. Kazala je pa nekako predpodošo sv. misijona, ktereга so čez dobra dva mesca potem (od Binkušta do presv. Trojice) v resnici tudi opravljali naši sloveči slovenski rojaki gg. oo. Jezuiti: Doljak, Kos in Valjavec, in sicer vzajemno za Soriško in Zaliloško faro. — Kdor hoče vediti, kaj je prav za prav sv. misijon, ta stori naj boljše, da se o prvi priliki sam osebno o tem prepriča; natančni popis dušnih vtisov je precej težaven. Priliciti se zamorejo take duhovne vaje velikemu, več dni terpečemu prazniku, ki je pa od dne do dne bolj sloveč, in o kateremu ljudstvo za vse druge potrebe le malo vé, temuó ima serce

nekako vse le za cerkev, pridige, ssv. zakramente. Rekel bi skoraj, da še nad ozračjem in mertvo natoro se še čuti med sv. misijonom nekaka sprememba. Vsega tega se je zamogel človek prepričati v Sorici. Navadno se pravi, da Gorenci, zlasti Gorjanci, so terdi. Res je, da v marsikaki reči so si z Dolenci navskriž, in n. pr. med tem, ko boš Dolencu zlasti pri cerkvenih ogovorih prav lahko privabil solze v oči, ti Gorenec ne bo z lepo jokal. Nekako jeklen je. Al serca presunovajočim — bi rekel — ognjenim govorom slavnih očetov ni zamogla zoperstati terda gorenska natora; — tekle so v Sorici med ogovori solze silno silno, spovednice so bile obilno obdajane od spokornikov in miza Gospodova je obilno delila angeljski Kruh. Vse to pač ne more ostati brez bogatega dušnega sadú. Zadnji dan sv. misijona, ko se je bilo snidlo na tisoče ljudstva od vsih strani in so mógli ogovori zunaj cerkve biti, zlasti pa postavljanje misijonskega križa, — bo ostalo zanesljivo v živem spominu vsim nazočim za čas njih življenja, po ustnem izročilu pa Soričanom in vsi okolici na stoletja. —

Naj reče kdo, kar hoče, slovenski narod je v verskem oziru čverst in jedernat. Smemo mu pa zato tudi prerokovati lepo prihodnjost. Če se tudi tu in tam pokaže kaj slabotnega, gnjilega, — take rane se bodo zopet pocelile; zlasti po sv. misijonih, ki postajajo Slovencem vedno bolj priljubljeni. To nam kažejo letos fare: Cerklje, Poljane nad Škofjo loko, Kostrivnica, Sorica in Dragatuš; na jesen menda tudi še Obloke. — Prihodnjo spomlad je v naši dolini zopet misijon na Zalem logu, in sicer zopet vzajemno za Zaliloško in Soriško faro. Srečno!

R. P.

Od sv. Petra poleg Maribora, 22. rožn. (Pervo sv. obhajilo. — Izhod.) Ni namen dopisnikov „vsega na veliki zvon obesiti“, kakor prigovor pravi, — kar se pri nas posebnega godi; ali ravno zato, — ker hudobna stranka tako prederzno povzdiguje glavo in Božji reči toliko nasprotuje, — naj se tudi od naše strani toliko marlivši vse oznanuje, kar duhovno življenje oživlja in vterjuje. Včeraj 21. rožnika so imeli tukaj otroci, ki so se za to več časa pripravljali, slovesno prvo sv. obhajilo. Primeren je bil dan, god namreč sv. Alojzija, ki je šolarjem in keršanski mladosti sploh poseben in mogočen besednik in pomočnik. Veselje veliko je bilo viditi pri otrocih in odraslih. V procesiji in med zvonjenjem smo spremljali otročiče, bilo jih je vsih 46 deklic v deviški obleki. Na altar postavljena podoba sv. Alojzija je bila lepo okinčana. Pri sv. maši so molili otroci in ž njimi vsi po cerkvi sv. rožni venec. Pri darovanju mašnikovem so šli obhajanci okoli altarja, ter so darovali vsak svoj šopček rožic v čast sv. Alojziju za venec okoli kipa. Prinesli so pa v dar tudi od svojih prihranjenih soldekov milošnjo za ta dan, — skupaj 1 gl. 70 kr., ktere Vam v imenu otrok izročim za uboge arabske otroke, v namen destinstva Jezusovega. *) — Po opravljenih molitvah so med sv. mašo z gorečimi svečami v rokah prejeli sv. Rešnje Telo, pevci pa na koru so začeli milo pesem: Sreča sv. Obhajila. **) Trenutek je bil mil in ginljiv za vse nazoče. Po sv. obhajilu so otrokom očetovsko govorili znani prijatelj mladosti prečast. g. župnik in korar, in so jih spomnili velike sreče in pomena — še zlasti prvega sv. obhajila, ter jih budili k vrednemu prejemanju in dolžnemu čiščenju tega presv. zakramenta.

Po sv. maši je bila procesija s sv. Reš. Telesom okoli cerkve, pri kateri so otroci svetili.

*) Preserčena hvala ljubim pobožnim otročičem; prosimo pa, da bi določili, če je dar za arabce (v Palestini), ali za sveto destinstvo? Vr.

**) Gl. Venec pobož. molitev in sv. pesem. 2. natis v Mariboru 1868, st. 141. —

Za spomin so dobili vsak lepo podobico za prvo sv. obhajilo, — potem svetinico sv. Alojzija in angela varuha, in ker so ta dan vsi k bratovšini serca Marijnega pristopili, tudi še Marijnega serca podobico! Bilo je veselje duhovno, pa toliko stanovitiše in večje in ohranilo se bode neizbrisljivo vsim. Bolj ko se v vsakdajnih hudobnih časnikih častitljivost sv. cerkve, njenih nauk in naprav znižuje, toliko bolj je treba vsake priložnosti poprijeti se, da si otroci dobijo visoko misel v verskih rečeh. —

8. rožnika pa so imeli vsakdanji učenci in učenke veseli izhod v Gruševo, kjer je po škof. dovoljenji bila v novi, že pred 6 leti sozidani lepi kapeli prva sv. maša. Očitno tukaj izrekujemo serčno in dolžno zahvalo verlima bratoma, Janezu in Jakobu Vraz-u, ki sta s svojo sestro vred otrokom tako lepo postregla.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

(Mladeneč, kam?) „Naj zanesljivši gorkomér, kakovo je življenje ljudstva, je njegova verska moč,“ pravi profesor pl. Lasaulx v enem svojih politiških govorov. *) In kako potrebna je ta verska moč, kažejo njegove nadaljne besede: „Le-tá dela kakor naravna moč, kakor muzga, ki drevje spodganja v rast. Kjer ona obilno z bistveno goščo biva tam je rast, olikavnost in veselo tečno življenje. Kjer se jame hladiti ta moč, to pravo ognjiše življenja, tam serčni živlec peša, življenje umira in izpuhtuje.“ — „Vzroki so mnogoteri, da verska moč v posameznem človeku omlahnuje; prvi izmed njih gotovo pa je nečednost (neuravnost, spačenost), ako se je globoko v serce vkoreninila: strastni grešnik, ki mu je malopridnost serce ostrupila in okužila, je na gladki poti v nejevero.“ **)

Take veljavne besede še bolj poterjujejo prepričanje previdnih Slovencev, to-le namreč: ako ima naš narod do kaj povzdigniti se in sedanjo mlado čverstost ohraniti, da muzga in sočnost k temu je njegova verska moč; vojskovati se mora zoper dva sovražnika: zoper duhovno spačenost in zoper nejevero. K temu je treba pa na čelu serčnih, možatih in navdih-njenih vojakov, vodnikov. Časi so zmiraj bolj znameniti, časi duhovne borbe, vojske za dušno moč, čednost, vero. Nabire za junake k voditvi te vojske se zopet letos že skorej pričnó, mladenči — doveršivši gimnazijske nauke — se odločujejo za svoj prihodnji stan, med drugimi tudi za duhovski poklic. Vneti, serčni, velikodušni mladenči, ki čutite v sebi darežljivost, ki si upate s plačilom za preblagi trud nekaj malo sterpeti ter ste zadovoljni s tem, da pozneje toliko večji nagrado prejmete: lotite se te vojaščine, poprimite se duhovskega stanú. Vi, ki ljubite mnogostransko oliko in uk — zakaj treba bo za naše vojskovanje čedalje več znati. Vi, ki Vam je všeč snaga duha in modra krotitev — zakaj napadi niso lahni in majhni; — Vi, ki ljubite Boga in bližnjega: stopiti v duhovski stan! -- Kdor pa ne čuti v sebi nič svetega ognja, nič velikoserčnosti za plemenite djanja, nič duha zatajevanja, kar je sicer poštenemu kristjanu v vsakem stanu potrebno: je v resnici bolje in pametneje, naj gre „v London mehkužnikom kurje očesa rezat.“ — Mladeneč, moli k sv. Duhu in posvetvaj se z Bogom, zaupaj zraven v Božjo — ne le v svojo moč, ter si izvoli stan, ki upaš, da bi bil za-te, da bi mogel v njem Bogú na čast, bližnjemu v prid in sebi v zveličanje vspešno delati. Medú pa ne boš imel nikjer, -- „pravice za greh“ tudi nikjer ne,

*) Die deutsche Frage in der Kammer der Abgeordneten, München, 2. Nov. 1849.

**) Gewissen. Glauben, Civilisation, Brixen, st. 71.

— v vsakem stanu boš mógel hoditi po „ozki poti, ako boš hotel v življenje priti.“ —

(Viharji in vertinci.) Na Dunaju sploh je toliko kriča zoper škofove, papeža, papežev nagovor itd., da bi si tega nikakor ne mogli razlagati, ako bi ne vedili, da samo l. 1867 je imelo to „rožno-dišeče“ mesto 12, 152 nezakonskih novorojenih otrok, zakonskih pa 11, 850. Kjer je toliko „spuriusov“, tudi ni čudo, če je veliko golijatov, ki si pa vender ne upajo sami koračiti zoper Davida, temuč le policaje zoper njega kličejo, po komedijah, ulicah vriš zoper papežev nagovor delajo: ravno s tem pa sami kažejo, kako silno se ga bojé. — Tudi delavci devajo na stran svoje matike in se vtikajo v cerkvene prašanja; — kazinarji bi jih radi rešili pri kozarcih, na zadnje morebiti tudi še dunajske kuharice pri kuhavnica in žličnikih. Nihče ne umé več starega nauka: „Sutor ne ultra crepidam!“ „Čevljar, svojga derži se kopita!“ — Deakova lista „Napló“ in peštanski „Lojd“ se hudo repenčita zoper konkordat in Rim.

„Bischöfe-Bändigen, Czechen-Niederschlagen, Czechen-Niederwerfen“ — take so besede dunajskih „Press“ in dohtarja Sturma, kateri je pa na svojo interpelacijo zoper škofove dobil taki odgovor, da ga časnikarji psujejo za „kakor nič.“ Med tem pa je češko vprašanje postalo že evropejsko, o katerem piše „Siccle“, „N. Allg. Ztg.“, „Golos“, „Gazeta Narodowa“ in kdo vé, koliko družih, in že pišejo listi brez strahú, da grudnova vstava Čehom v žertvo pade! „Politik“ in „N. T. St.“ imajo obširne razprave teh zadev. Zraven tega pa tudi vsi časnikarski in uličarski „bischöfe-bändigerji“ ne morejo ustaviti, da škofje zaporedoma v svojih pastirskih listih razodevajo, kako se je vernikom obnašati, da se v težkih zadregah zoper vero ne pregrešé.

Dunajski srenjski odbor se véde kakor kak vice-reichsrath, se štuli v državne zadeve ter silovito roji zoper papežev nagovor. To je ravno znamenje, da je nagovor tudi pri ne lepo dišečem Dunaju v bolečo rano zadel. Napisali so gospodje dunajski srenjčani celó dva protesta zoper svarilne besede vesoljnega katoliškega očeta. Naj bi bili raji na tisti papir dunajski očetje napisali kake naredbe, da bi nesnage spred pragov svojega mesta malo popravili.

„Neue Freie Pr.“ svetva, da naj se duhovstvu odvzamejo kerstne, poročevavske in mertvaške bukve. Hotli bi pač vediti, kdo bi potlej to reč opravljjal, ki duhovstvu toliko tlake dela? Ne mara judje? . . In kaj bi katoliški narod rekel k takemu prekucovavstvu?

Iz Gradca vedó „N. T. St.“ to-le: Štajarski poglavar je na Giskrovo povelje knezu-škofu Zvergerju dajal nekatere blagerne uke. Le-tá pusti poglavarja dogovoriti in reče poslednjič: „Povejte gospodu ministru, da sem jest miren fanatkar, to je na videz sicer nasprotje, — pa je vender res tako, zakaj jest si prizadevam mir ohraniti; ker pa terdno verujem, da je pekel, moram tudi od satana govoriti.“ —

Garibaldov sinko Menotti v novo zbira kardelo tolovajev, s kterimi hoče zopet Rim napasti. Ti razbojniški junaki ne nosijo rudečih, ampak černe srajce, v znamenje, da se hočejo maševati, ker so bili pri Mentani tako gerdo tepeni, da so kar hitro peté unesli. Rataci „mentanski“ in Menabrea — sedanji minister — menda pod enim klobukom delata, in uni je imel shod s pruskim kraljevičem. Vse to je Napoleon zvedil, in naznanil je neki v Rim, da zoper kakoršen koli napad na Rim ima pripravljenih 100.000 vojakov. Toda zoper take plašurje, kakor so garibaldovci, jih je tudi manj dosti. Sicer pa je na „novoliberalnem“ Laškem, kakor iz Benedek pišejo, zmiraj večí revšina, lakota in raz-

uzdanost z naj strašnejšimi boleznimi. Bolnišnice so napolnjene z mladimi ljudmi, ktere njih naj ostudniši pregrehe že tukaj v živi pekel pregerdih bolezni pokopujejo. Molčimo o vednih tatvinah, ropih, goljufijah na višavi in nižavi, ki jih časniki popisujejo, kateri pravijo poslednjič: „Poslopje, ki ga je rovarstvo zidalo, je truhljeno, kmali se bo poderlo in prav veliko jih bo seboj pokopalo.“ — Kako pa pri ljudski lakoti znajo gospodje liberalci nove Italije sami sebe nesreče varovati, priča „Zenzero“ v Florencii, ki gotovo ni kak duhovsk list. Menabrea, ministerski predsednik, ima namreč: „ko minister zunanjstva 20.000 lir, reprezentanščine 20.000 lir, ko kraljevi adjutant 12.000 lir, za olikano pohišje 7000 lir, za voznino 5000 lir, pokojnine ko bivši profesor 2500 lir, pokojnine ko bivši učenik vojaške akademije 1500 lir, za mavriški in lazarski red 1200 lir“ itd. itd. — vsega skup „73.000 lir.“ K temu pa veliko družega še šteto ni bilo. Undan n. pr. mu je samo izdelava pogodbe za kraljevega ženina in nevesto prinesla maličkost 60.000 lir. V Sicilii pa ljudje ta trenutek lakote umirajo! (N. T. St.)

Novo berilo iz vsih vetrov. Španjski kraljevič don Alfons de Burbon se je zapisal k papeževim vojšakom zvavom za prostaka in stanuje s svojim učenikom v kasarni v Rimu. Sliši se, da sedaj bo tudi Španija papežu v pomoč pritegnila, ako bi garibalduhi na Rimsko ropnili. — Česko-moravsko škofijstvo je dalo skupaj svojo okrožnico v oziru na postave od 25. maja. Tudi večí del družih škofov je dal pastirske liste o tej reči že na svetlo. — Ker po mislih „liberalcev“ katoliška cerkev s šolsko postavo še ni zadosti po glavi dobila, se žuga zdaj z učeniškimi semeniši, po zgledu blezo dunajskega pedagogija. Toda učeniških semeniš naprava gre deželnim zborom in ne v državni zbor. Galicija, kakor piše „Gaz. Nar.“, se bo z vsimi postavnimi pomočki upirala žaljenju deželne samouprave. — „Debatte“ govori o nekem razporu med moravskim škofovstvom in kardinalom Ravšerjem. „Divide et impera,“ — to bi bila gotovo sedanji čas cerkvenim sovražnikom naj ljubši reč; ali prazno upanje! — Na Dunaju se je undan kričalo: „Nunciju potne liste,“ naj gre! — Pozneje pa je prišlo naznanilo, da pl. Meysenbug v Rimu ima odkaz, naj na to dela, da papežev poročnik ne bo z Dunaja poklican.

Iz Ljubljane. V torek zvečer se je rodila nova družba, ki se imenuje „constitutioneller Verein.“ Njen pervosednik je dr. Jož. Suppan, drugi odborniki pa: Dežman, dr. Schaffer, dr. v. Kaltenegger, dr. v. Schrei, Terpin, Dimitz, dr. Keesbacher in prof. Pirker. Svoje delo je družba s tem pričela, da je usékala zaušnico nagovoru sv. Očeta od 22. rožn. 1868, kterega imenuje „eine in jeder Beziehung unzulässige und anmassende Einmischung in Staatsangelegenheiten.“ — Družba utegne pomniti svojega pervega djanja. —

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. 1 križavec za 2 gl. 6 kr. st. den. in 1 zvezni terdnjak daruje mlad gospodar in prosi sv. blagoslova, da bi mu Bog dal srečo in blagor pri gospodarstvu. — Neka gospodinja 1 terdnj. za 2 gl. st. den., da bi Bog dal zdravje in za srečno zadnjo uro. — M. Šumič pol gold. sreb. za odpušanje grehov in srečno zadnjo uro. — Mina Albreht 2 dvajsetici za zdravje in srečno zadnjo uro. — Gostija, staro desetico — ravno tako. —

Za afrikanski misijon. Iz Kovorja 4 gl. namr. M. K., L. K., M. M. in P. M. po 1 gl. — H. B. 1 gl.